

Csesznák Éva

· Etnográfus, óvodapedagógus, a Szentendrei Evangélikus Zenei Óvoda intézmény-
· vezetője
· zeneovi@evangelikus.hu

ÉNEKELJ AZ ÚRNAK ÚJ ÉNEKET!

A hitéleti és zenei nevelés megújulási lehetőségei a magyarországi
evangélikus óvodákban

Sing to the Lord a new song!

The renewal opportunities of religious and music education in the Evangelical
kindergartens in Hungary

Pevaj Gospodu novu pesmu!

Mogućnosti obnove religijskog i muzičkog obrazovanja u predškolskim usta-
novama Evangelističke crkve u Mađarskoj

Tudás alapú társadalmunkban egyre nagyobb teret hódítanak az alternatív pedagógiai irányzatokat képviselő oktatási-nevelési intézmények, amelyek teljesítménycentrikus felfogása az egyén szabadságát és az egyéni eredmények fontosságát hangsúlyozza a közösséggel szemben. Ki kell mondanunk, hogy az egyházi oktatási-nevelési intézmények, köztük az óvodák is versenyhelyzetbe kerültek. Az evangélikus egyházat Bach után éneklő egyháznak is nevezték. Az evangélikus óvodák előrelépésének egyik útja a zene személyiségfejlesztő hatásának érvényesítése és az értékközvetítés. Kutatásom célja, hogy az evangélikus óvodák pedagógiai programjainak elemzése által összehasonlítsam az intézmények törekvéseit, megvizsgáljam az óvodapedagógusok zenei kompetenciáit (kérdőíves kutatás), valamint felmérjem és elemezzem az intézményünkbe járó gyermekek szüleinek zenéhez való viszonyát és az óvodával szemben támasztott elvárásait. Az összegzett eredmények alapján elmondható, hogy van mit tennünk: az evangélikus közösségek még meglévő hagyományainak megőrzése, továbbfejlesztése vagy megújítása stratégiai szempontból elengedhetetlen ahhoz, hogy az intézmények lépést tudjanak tartani a mai kihívásokkal.

Kulcsszavak: óvodai nevelés, zenei nevelés, kompetenciák, kérdőív, felmérés, stratégia, hagyomány

A rendszerváltás után erőteljesen átalakuló társadalmunkat egyre inkább a kulturális sokszínűség jellemezte, ami magával hozott egyfajta értékpluralizmust is. Az értékek meghatározása sokkal inkább anyagi természetűvé vált. Tudáson alapuló társadalmunkban egyre nagyobb teret hódítanak az alternatív pedagógiai irányzatokat képviselő oktatási-nevelési intézmények, amelyek teljesítménycentrikus felfogása az egyén szabadságát és az egyéni eredmények fontosságát hangsúlyozza a közösséggel szemben, és ebben látják az érvényesülés egyetlen útját.

Hazánkban az elmúlt években gyors egymásutánban történtek átalakítások és átszervezések az oktatásügy terén is. Ez alól az egyházi oktatási-nevelési intézmények sem mentesültek.

Kutatásom előzménye, hogy 2014/15-ben az akkor három éve alakult Szentendrei Evangélikus Zenei Óvoda vezetője lettem. Egyházi fenntartású intézményben a fő hangsúlyt a hitéleti nevelés kapja. Ugyanakkor meg kell felelnünk az óvoda zeneiségéből fakadó szülői elvárásoknak és az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazott fejlesztési követelményeknek is. Dilemmám oka – ami e sorok megírására készítette –, hogy a hitéleti nevelés és az óvodával szemben támasztott egyéb elvárások tömege sok esetben felveti bennünk, bennem a kérdést: Mi az, ami saját identitásunkat meghatározza? Mitől evangélikus, mitől zenei a mi óvodánk?

Magyarországon 26 evangélikus óvoda működik. Némelyek több évtizedes tapasztalattal a hátuk mögött, mások pedig még gyermekcipőben járnak. A nevelési programok tekintetében az evangélikus óvodák rendkívül változatos képet mutatnak. Szabadon dönthetik el, mely aktuális pedagógiai irányzat szerint kívánják nevelni a gyermekeket, és hogyan hatja át a hitéleti nevelés az egyes műveltségi területeket. A kisebb létszámú egyházközségek által fenntartott intézményekben azonban nem elegendő csupán a hitéleti nevelésre helyezni a hangsúlyt. Fenntarthatóságuk alapköve a lelki harmónia megteremtése mellett az átgondolt programon alapuló, magas színvonalú, eredményorientált pedagógiai munka.

Tudás alapú társadalmunkban egyre nagyobb teret hódítanak az alternatív pedagógiai irányzatokat képviselő oktatási-nevelési intézmények, amelyek teljesítménycentrikus felfogása az egyén szabadságát és az egyéni eredmények fontosságát hangsúlyozza a közösséggel szemben, és az érvényesülés egyetlen útját ebben látják.

Ki kell mondanunk, hogy az egyházi oktatási-nevelési intézmények versenyhelyzetbe kerültek. Ha meg akarják tartani eddigi pozícióikat, önvizsgálatra, az eddigi gyakorlat megújítására kényszerülnek. Hol tudnak ebben a versenyben olyan státust betölteni, amiben kiemelkedő eredményeket lehet

elérni, de nem sérül a keresztény szellemiség elve: a hit általi lelkeség, a közösségi lét, mások segítése? Ahhoz, hogy egy intézmény ne csupán elszenvedője legyen a körülötte zajló változásoknak, amelyek során fel kell adnia az erősségeit képező értékeit, sajátosságait, hanem tevékeny résztvevővé válhasson, képes legyen fejlődni és megújulni, ahhoz folyamatos tájékozódásra, önvizsgálatra és nem utolsósorban stratégiai tervezésre van szükség. E változásokkal és az újabbnál újabb elvárásokkal teli időszakban az intézmény *önazonosságának és küldetésének meghatározása*, az irány pontos kijelölése és az *értékközvetítés* a fennmaradás záloga.

Korunk fő kérdése az, hogy a gyorsan változó világban kellően fel tudjuk-e készíteni a gyermekeket (fiatalokat) a változásokra, illetve kialakul-e az alkalmazkodóképességük akkor, ha a nevelés középpontjában az individuum áll. A nevelés folyamatában jelentős szerepet tölt be a közvetlen környezet hatása, a pedagógus személyisége és a társadalom legkisebb egysége, a család által közvetített értékrend. A nevelésnek tehát egyik alapköve az értékek közvetítése, átadása. De hogyan ismerhetjük fel a valódi értéket abban a dömpingben, amit reánk zúdít a média és mindenféle más infokommunikációs eszköz? Vagy egyszerűen a divat, vagy a trendek? Kinek mi a személyes értékrendje? Ki mondja meg, hol a határ? Az egyházi intézmények számára a biztos útmutatást, a mindenkori alapot a Biblia örök érvényű tanításai adják.

Miért a zene? „Bis orat, qui cantat” – kétszeresen imádkozik, aki énekel.

„Minden zene célja, hogy Isten dicsőségét zengje, és kikapcsolódást nyújtson a lélek számára; ahol ezt nem tartják szem előtt, ott nem zene szól, csak pokoli lárma” – fogalmazott a több mint 300 évvel ezelőtt született, mélyen evangélikus vallású Johann Sebastian Bach, a protestáns egyházi zene jeles képviselője.

Korunk zenei ízlésének és zenei kultúrájának hanyatlása azonban nem hagyta érintetlenül az egyházzenet, így az egyházi oktatási-nevelési intézményeket sem.

„Nem könnyű ma kórusokat alakítani – hangsúlyozta az evangélikus. hu kérdésére Nováky Andrea [a Budapest Fasori Evangélikus Gimnázium énektanára, a gimnázium kórusának karnagya]. Mai korunk sokkal inkább individualista, mintsem csapatszemlemben gondolkodó, ezért a szülők előbb íratják gyermeküket egyéni képzésre, mintsem közösségi foglalkozásokra. Nagy elismerést érdemelnek azok az oktatók, akik ma is képesek képviselni a közösségi élményt, így a kórusban éneklés fontosságát...”

A zeneiség tekintetében koncepcionálisan a legfontosabb feladatunk az egyházzenei vonal erősítése, azonban ezek hangterjedelme, ritmusa, sőt alkalmanként a szövege sem az óvodás korosztálynak íródott. A néphagyó-

mányban fennmaradt népi gyermekjátékok és mondókák keresztény vonatkozásait a múlt rendszerben íródott szakmai anyagok szerzői – pl. Forrai Katalin (Forrai 1992) – kiszűrték. Az ősi pogány hitvilágban gyökerező mondókák pedig az evangélikus hitéleti nevelés számára elfogadhatatlanok. Ezért mindkét – a zenei és a hitéleti – terület anyaggyűjtésekor igen erős szűrőt kell alkalmazni ahhoz, hogy mint evangélikus intézmény teljesíteni tudjuk küldetésünket, és a 3–7 éves gyermekek számára keresztény szellemiségű, valódi értéket tudjunk közvetíteni.

Feltevésem, hogy az evangélikus óvodák, habár programjaikban hangsúlyozzák a gyermekek teljes személyiségének alakítását, nem fordítanak kellő figyelmet a zene jótékony hatásainak érvényesítésére.

A mai szülők többségének nincs zenei képzettsége, így az óvodától/iskolától várja annak a zenei hiánynak a betöltését, ami az ő életében jelen volt.

A pedagógusok kompetenciái pedig nem elegendők ahhoz, hogy a zenepedagógia lehetőségeit felhasználják a gyermekek személyiségének harmonikus fejlesztésére.

A hitéleti nevelésben is kulcsfontosságú a zene szerepe. Eddigi munkám során azonban azt tapasztaltam, hogy a keresztény szellemiségű, német eredetű vagy Amerikából átvett, az ifjúság megszólítását célzó énekek többségét az óvodások a nagy hangterjedelem és bonyolult ritmus miatt nem képesek megtanulni. Zenei hallásukat negatívan befolyásolja a rosszul elénekelt dallam, a prozódiai nehézségekről nem is beszélve, hiszen ezek az énekek eredetileg nem magyar nyelven íródtak. „A szöveg és dallam egymáshoz való viszonyának, illeszkedésének tana; a zene ritmusának, hangsúlyainak és a dallam hanglejtésének összeegyeztetése, egybecsengése az énekelt szöveggel. A magyar prozódia tudományos kidolgozásában Kodálynak meghatározó szerepe volt” (internet, letöltve: 2016. április 8.).

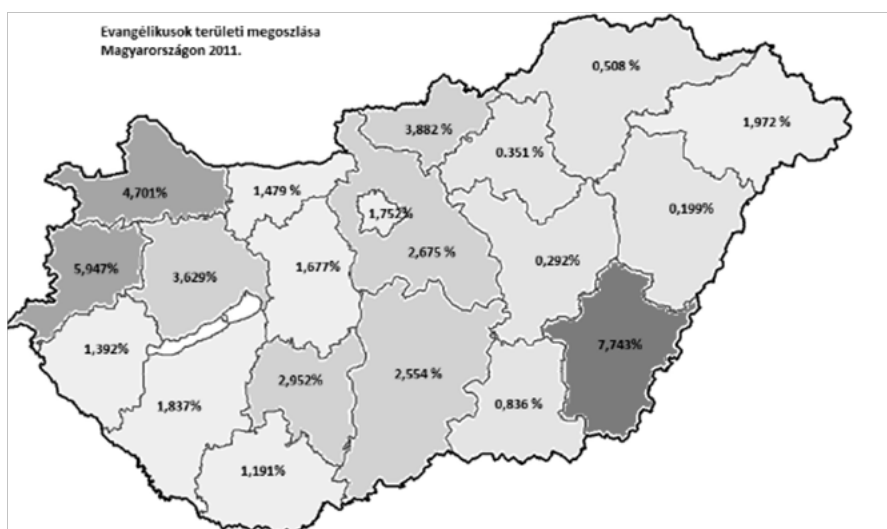
Kutatásom célja az volt, hogy az evangélikus óvodák hazai helyzetének és pedagógiai programjainak elemzése által összehasonlítsam az intézmények törekvéseit, sokszínű kínálatát, megvizsgáljam az óvodapedagógusok zenei kompetenciáit a szolgáltatások tükrében.

Felmérjem és elemezzem az intézményembe járó gyermekek szüleinek zenéhez való viszonyát és az óvodával szemben támasztott elvárásait.

AZ EVANGÉLIKUS ÓVODAI HELYZETKÉP MAGYARORSZÁGON

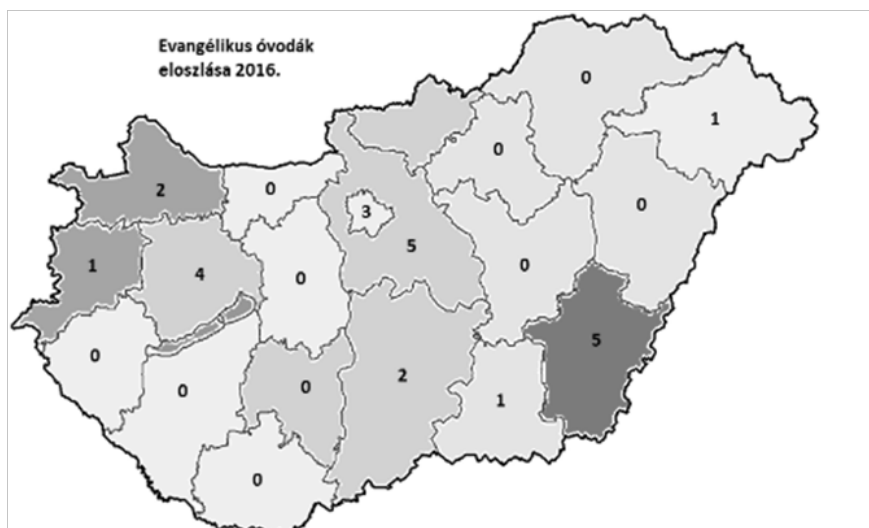
Az evangélikusok és az óvodák

A Magyarországi Evangélikus Egyház nem bővelkedik népes gyülekezetekben. Az alábbi térképen látható adatokkal szeretném alátámasztani, hogy az evangélikusok számaránya az összes lakoshoz képest alacsony, átlagosan alig haladja meg a 2%-ot (KSH adat 2011. Forrás: www.ksh.hu – A lakosság vallási és felekezeti megoszlása 2011-ben).

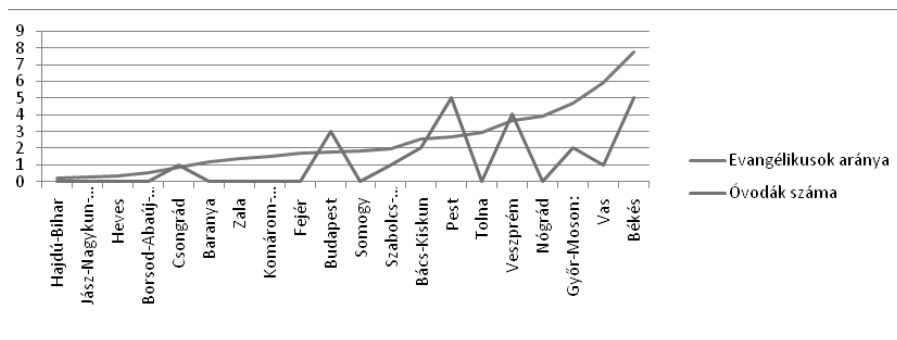
1. ábra. Az evangélikusok területi megoszlása Magyarországon 2011-ben

A megyénkénti eloszlás sem egyenletes az országban, igen nagy különbségek tapasztalhatóak az ország egyes régiói között. Meghatározta ezt a történelmi múltunk, a németek 17. századi be-, majd a II. világháború utáni kitelepítése. A legnagyobb számban ott található még ma is evangélikusok, ahol a német lakosság átvészelte ezt a 20. századi migrációs időszakot – lásd Győr-Moson-Sopron, Vas, Békés megye –, és a helyben maradottak megőrizhették evangélikus hagyományait, továbbadhatták leszármazottáiknak. A rendszerváltás óta a Magyarországi Evangélikus Egyház és a helyi egyházközségek fenntartásában 26 evangélikus óvoda létesült. Ha összehasonlítjuk az evangélikusok arányával, láthatjuk, hogy az intézmények száma nem egyenesen arányos a magukat evangélikusnak tartók számával.

2. ábra. Az evangélikus óvodák megoszlása 2016-ban

Helyenként igen nagy eltérések mutatkoznak. Például Nógrád vagy Tolna megyében, ahol az evangélikusok száma csaknem kétszerese az országos átlagnak, egyetlen óvoda sem működik, ugyanakkor Pest megyében jellemzően nagyobb az intézmények száma, mint amennyit csupán evangélikus gyermekekkel fenn tudnánk tartani. Ezekben az esetekben nagy jelentősége van a missziós tevékenységnek, a gyülekezetek építésének és az utánpótlás kinevelésének.

3. ábra. Az evangélikusok aránya és az óvodák száma

Épp ezért a stratégiai gondolkodás elengedhetetlen része a nyitás és a pluralitás elvein alapuló értékközvetítő nevelő-oktató munka folytatása, amely felekezeti hovatartozástól függetlenül vonzóvá teszi az intézményt.

Az Evangélikus nevelési és oktatási stratégia
(www.oktatas.evangelikus.hu)

A Magyar Evangélikus Egyház Nevelési és Oktatási Osztálya 2015-ben adta közre az országban működő oktatási és nevelési intézmények számára a központi irányelveket tartalmazó Evangélikus nevelési és oktatási stratégia vitaanyagát. Felismerték ugyanis annak fontosságát, hogy központilag kell megfogalmazni az egész intézményrendszer küldetését, értékrendjét, kijelölni a fő irányvonalakat és hozzárendelni a cselekvési tervet. Ugyanakkor a stratégia bevezetőjében hangsúlyozza, hogy a megfogalmazott célok, értékek, feladatok gyűjteménye csak kínálat, amely akkor telik meg élettellel, ha ki-kí a saját intézményére szabja. A stratégiának elég szilárdnak kell lennie ahhoz, hogy az alapvető célokat ne veszítse szem elől, ugyanakkor elég rugalmasnak is, hogy követni tudja a társadalmi és/vagy oktatáspolitikai változásokat.

Az evangélikus önazonosság a Biblia tanításaiban, az egyház történelmi hagyományaiban és a közösségben megélt hitben gyökerezik, miszerint egyben evangéliumi, közösségi, felelős, hitvalló és ökumenikus.

Hármas *célt* határoz meg:

- a hitélet erősítését,
- a szakmai munka színvonalának emelését és
- az élő közösségek kialakítását, építését.

A *nevelés területén* öt olyan kulcsfontosságú krisztusi alapelvet sorol fel, amely iránymutatóként szolgál a pedagógusok elkötelezettségéhez:

1. Mindnyájan tanítványok vagyunk – az értékek szeretetvezérelt továbbadása
2. A másik emberben Krisztus lép hozzánk – az emberi méltóságnak kijáró tisztelet
3. A gyermek Istenre mutató jel – a személyiség egyénre igazított fejlesztése
4. A magas fokú szakmai felkészültség Isten ajándékának megbecsülése – folyamatos fejlődés és megújulás
5. Nincs egyszemélyes kereszténység – együttműködés, kölcsönös segítségnyújtás, összefogás és békés egymás mellett élés.

A *szervezetfejlesztés* kiemelt területei:

- A hitélet erősítése
- A szakmai minőség javítása
- Élő közösség kialakítása

Jövőképében az evangélikus nevelés és oktatás korszerű tudást, széles körű műveltséget és szereteten alapuló felelős hitet közvetít a gyermekeknek és diákoknak.

Sokszínűség az evangélikus óvodák pedagógiai programjában

Első kutatásom célja, hogy a hazai evangélikus óvodák pedagógiai programjainak tanulmányozásával kimutatást készítsek arról, hol, hogyan tudják az alapelveket beépíteni és saját intézményre szabni, hogyan tudnak megfelelni a fenti elvárásoknak és a szülők részéről támasztott igényeknek, valamint, hogy van-e igény, lehetőség a zenei nevelés kibontakoztatására, az egyházzenei műveltség óvodai megalapozására. Az óvodák pedagógiai programjainak tanulmányozása során négy szempontot vettem figyelembe:

1. A fenntartót és az alapítás évét
2. A pedagógiai program nevét és tartalmát
3. A zenei nevelés módszertanát
4. Az egyéb szolgáltatásokat, az elért címeiket

A keresztény szellemiség áthatja a pedagógiai programok egészét. Felépítésükben szorosan követik a Kormányrendeletben az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról (363/2012. XII. 17.) megfogalmazott alapelveket, valamint a Magyarországi Evangélikus Egyház iránymutatásait. Az ettől való eltérés valamilyen, az intézményt, a vezetőt vagy valamelyik óvodapedagógust ért hatásnak köszönhető. Ahol van Német Nemzetiségi Önkormányzat, ott az evangélikus hagyományoknak megfelelően az óvoda is felveszi a nemzetiségi nyelvet a programjába, de a környezeti nevelés, a hagyományéltetés, a Montessori-pedagógia vagy az Orff-zenepedagógia elemeinek megjelenése mind attól függ, hogy volt-e, van-e az intézménynek valamilyen külföldi (bajor) kapcsolata, vagy részt vettek-e a munkatársak valamilyen pedagógus-továbbképzésen. Például az orosházi Székács József Evangélikus Óvoda saját programjában ennek nevet is adott: „Situációorientált nevelési módszer, projektrendszerű tanulás (bajor példa alapján).”

Az általános pedagógiai programot színesíti még, ha az intézmény valamilyen projektben vett/vesz részt, és a fenntartás megköveteli a pedagógiai programba való beépítést.

Erre példa a szarvasi Benka Gyula Evangélikus Angol Két tanítási nyelvű Általános iskola és Óvoda programja, akik a „TÁMOP 3.1.7. – Játszva fejleszteni” projekt részeként a kompetenciaalapú nevelési programot választották. Kínálatuk olyan színes és változatos, hogy az óvodaválasztás előtt álló szülő bizonyára nem is tudja hirtelen, melyik lenne a legmegfelelőbb a gyermeke számára.

A társadalmi igények kielégítésére indultak azok a pedagógiai programok, amelyek a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatására vagy a tehetséggondozásra helyezik a hangsúlyt.

A művészet eszközeivel való nevelésben elsősorban a képzőművészetről, a kézművességről esik szó mint művészeti ágról, a zene kevésbé fajsúlyos.

A zenei nevelés terén egyre nagyobb teret hódít az Orff-zenepedagógia, amely a dolgozatom első fejezetében felsorolt ismérvek folytán óvodás korban viszonylag hamar látványos eredményeket tud elérni a zenei képességek fejlesztése területén. De valóban csak erről lenne szó? A művészileg igényes zene hallgatása vagy a gyermekek által megszólaltatott egyedi ritmushangszerek katartikus élményben részesítik a zene iránt egyébként is nyitott óvodás korosztályt, és befolyásolják a gyermekek személyiségét.

Intézményi szinten felvállalt zenei nevelési programja azonban egyedül a Szentendrei Evangélikus Zenei Óvodának van. Mivel fiatal óvodáról van szó, azt is elmondhatjuk, hogy úttörő munkát végez, és önazonosságának meghatározásában központi kérdéssé vált, hogy mitől válik *Zenei óvodává*, mi az a többlet, amit nyújtani tud a gyermekeknek a zene eszközeivel.

AZ ÓVODAI KÉRDŐÍV

Az evangélikus óvodák vezetői számára kérdőívet állítottam össze, amelyben az intézmény helyzetét tükröző általános adatok után a pedagógiai munka, a szolgáltatások és a pedagóguskompetenciák kerültek a kérdések fókuszába. Az óvodákban tapasztalt azon tendenciákat látva, hogy ha bármilyen, az alaptól eltérő kompetenciára van igény, külsős szakembert hívnak segítségül, arra ösztönzött, hogy a kérdések sorába beillessem az óvodapedagógusi kompetenciákra vonatkozó kérdéseket is. Az intézmény jövője szempontjából nem közömbös az, hogy a pedagógusok által szerzett képesítésekkel tovább tudják-e emelni a pedagógiai munka színvonalát, vagy színesíteni a szolgáltatói palettát. Milyen egyéb végzettséggel rendelkeznek a pedagógusok, amelyekkel különleges szolgáltatást tud nyújtani az intézmény, vannak-e zenei vagy egyéb végzettségű óvodapedagógusok, mennyire tartják fontosnak a zenei nevelés hatását a gyermekek lelki harmóniájának megteremtésére?

A kérdőív eredményeinek elemzése

Huszonhat óvodába intézményenként egy kérdőívet küldtem, a kitöltésére a vezetőt kértem fel. Tizennyolc kérdőív érkezett vissza (71%), s úgy gondolom, hogy az adott válaszokból bizonyos tendenciákra következtethetünk. A kérdőívekben a válaszadók nem voltak kötelesek kitölteni az intézmény nevét, így szándékoztam elkerülni, hogy esetleg valótlan adatokat kapjunk.

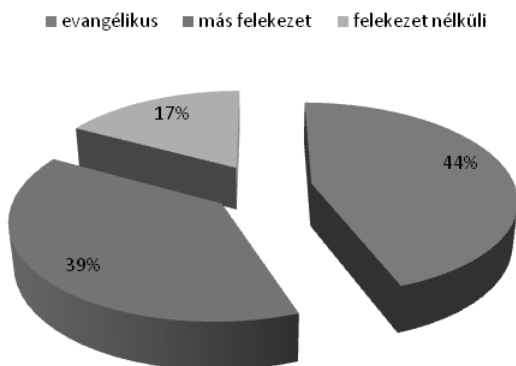
1. kérdéskör: Általános adatok

Ha áttekintem *az alapítási évek számát*, azt látom, hogy három olyan időszakban történt növekedés, amikor a politikai háttér kedvezett az egyházi intézmények alapításának. Ez a rendszerváltás utáni időszak, az 1990-es évek vége és a 2000-es évek eleje, majd 2010 után ugrásszerűen megszorodtak az egyházi, így az evangélikus intézmények is.

A fenntartói pluralitás a dolgozatomban nem releváns, hiszen a vizsgálatom tárgyát képező intézményeknek a fenntartója kizárólag az evangélikus egyház. Az utóbbi években a Magyarországi Evangélikus Egyház számos intézményt helyezett ki *gyülekezeti fenntartásba*, s a szakmai iránymutatást és a felügyeletet biztosítja. Úgy gondolom, a helyi egyházközségek igyekeznek jó gazdái lenni az intézményeknek, mind a gazdálkodás, mind a színvonalas szakmai munka tekintetében.

A gyermekek felekezeti megoszlásának kimutatását azért tartom fontosnak, hogy szemléletesen lássuk, nem egy zárt közösségről, hanem valóban nyitott egyházzal van szó. Természetesen ez az arány vidékenként más-más képet mutat. Általánosságban elmondható, hogy a más – többnyire keresztény – felekezethez tartozó és meg nem keresztelt gyermek összaránya meghaladja az óvodákban az evangélikusok számát.

Óvodás gyermekek felekezeti megoszlása

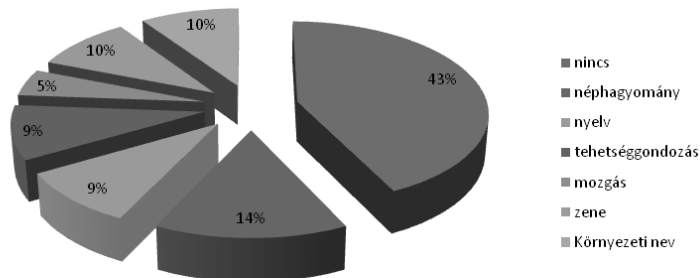

4. ábra. Az óvodás gyermekek felekezeti megoszlása az intézményekben

2. kérdéskör: Pedagógiai munka

A *kiemelt nevelési területekre* vonatkozó kérdésekre adott válaszok igazoltnak látszanak, azaz az eredmények alátámasztják a pedagógiai programok vizsgálatából származó kutatási eredményeimet, vagyis azt, hogy a keresztény szellemisséggel áthatott általános óvodai nevelési program az evangélikus óvodák 43%-a számára elegendő. Az egyéb nevelési területek megoszlása kiegyenlített, a zeneiség itt sem kiemelkedő.

Kiemelt nevelési terület

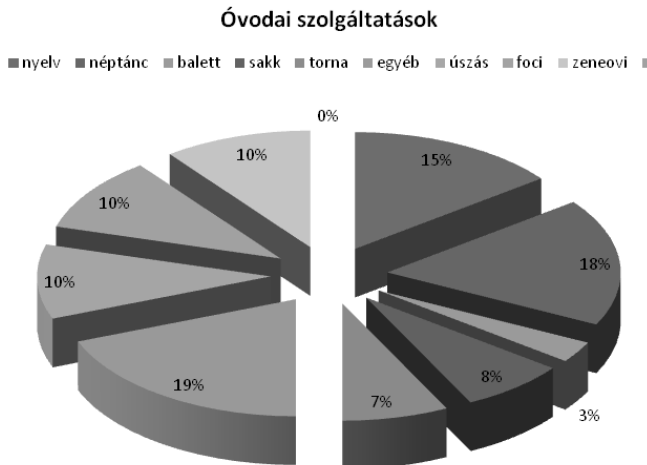

5. ábra. Kiemelt nevelési terület

3. kérdéskör: Szolgáltatások

Az óvodai kínálat színesítése érdekében az intézmények alternatív, fizetős megoldásokat kínálnak a szülők számára, azaz otthont adnak számos délutáni pluszfoglaltságnak. Ezzel az óvoda szolgáltatóvá is válik, a szülők válláról leveszi a terhet, ha az óvodában való tartózkodás idején megoldódik a gyermek egyéb fejlesztése vagy a speciális érdeklődésének a kielégítése.

A kérdésre adott válaszok között nem volt olyan intézmény, amely legalább két-három féle elfoglaltságot ne tudott volna felsorolni. Arányaiban a következő eredményre jutottam:

6. ábra. Óvodai szolgáltatások köre

Ha összehasonlítom a tortaszeleteket, látható, hogy az intézmények igyekeznek az óvodai nevelésen kívül különféle szolgáltatásokkal kitűnni. A zeneóvodai foglalkozások (10%) azonos szinten mozognak a foci és az úszás kategóriákkal. Figyelemre méltó viszont a néptánc viszonylag magas számaránya, ami erősíti a gyerekek zenéhez való viszonyát.

Említésre méltó az „egyéb” kategória, itt megoszlanak a különféle egyedi fejlesztő foglalkozások, mint pl. az SNI TSMT (Tervezett szenzomotoros tréning, forrás internet: 2016. április 18.) fejlesztés, mozgásterápia, alapozó terápia, gyógytestnevelés, amelyek a gyerekek fejlődésében keletkezett hátrányok kompenzációját szolgálják. A tréningek, a terápiák és fejlesztő

foglalkozások sokasága felveti azt a kérdést, hogy korunkban talán a fizikálisan egészségesnek tűnő gyerekek fejlődése sem a megszokott mederben folyik. Fejlesztőpedagógia vagy valamilyen terápia nélkül a gyermekek hány százaléka képes elérni az iskolaérettségi szintet? Melyik zenepedagógiai irányzat tud olyan katartikus élményt nyújtani, olyan eredményeket produkálni, ami átsegíti őket a szorongásaikon, erősíti az önbizalmukat és az önértékelésüket, hogy ne legyen szükség ennyiféle egyéni fejlesztésre? Mi az óvoda feladata?

4. kérdéskör: Pedagóguskompetenciák

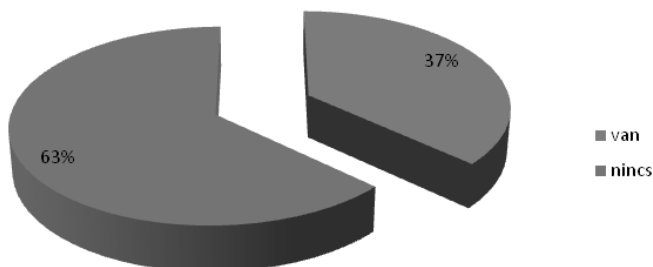
A célom az volt, hogy feltárjam, mit tesznek a pedagógusok, mit tesz az intézményvezető azért, hogy az óvodában folyó pedagógiai munka szakmai színvonala az átlagnál magasabb legyen? Az is cél, hogy a kiemelt nevelési terület feladatait ne külsős szakemberekkel – környezeti nevelő, zenepedagógus, testnevelő stb. – kelljen megoldani, ami külön anyagi teher az amúgy is behatárolt költségvetéssel rendelkező intézmények számára. Ezért az intézményvezető feladata a továbbképzési terv elkészítésekor, hogy áttekintse intézménye céljait és lehetőségeit, meggyőzze munkatársait a kompetenciák szükségességéről és az éves beiskolázási tervbe beépítse azokat a képzéseket, amelyek fontosak az óvodában folyó színvonalas pedagógiai munka szempontjából. A pedagógus előmeneteli rendszer ezeknek a céloknak az elérését segíti azáltal, hogy motiválttá teszi az óvodapedagógusokat is az önképzésre, az előrelépésre.

7. ábra. A szakvizsgázott óvodapedagógusok megoszlása

A szakvizsgával rendelkező pedagógusok között természetesen a közoktatás-vezetői szakirány a legfrequentáltabb, hiszen minden vezetőnek az Nkt. (2011. CXCV. Törvény a nemzeti köznevelésről 67. § 1(b)) szerint 2012. szeptember 1-jétől kötelező. A többi szakterület általában az intézményvezetői elvárásokat tükrözi a munkavállaló felé, e végzettségekkel a pedagógusok segítik az óvoda működését. A zenei végzettségre külön kérdést tettem fel, s erre a következő eredmények születtek:

Zenei végzettségű óvodapedagógus

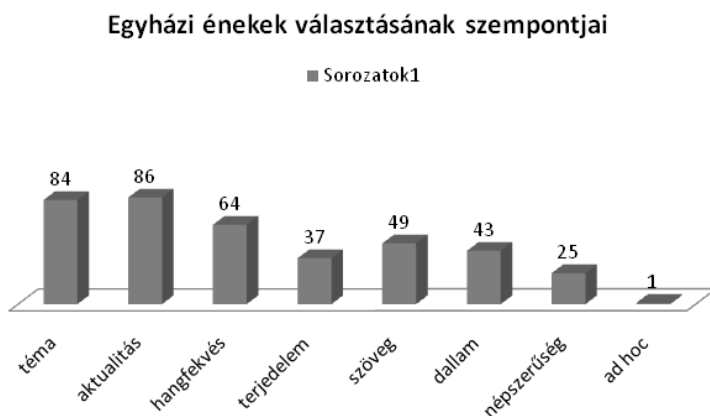

8. ábra. A zenei végzettséggel rendelkezők aránya

A zene tehát az óvodák 1/3-ában képzett óvodapedagógus által jut a gyermekekhez. Általánosan elfogadott gyakorlat, hogy ahol nincs, ott a legtöbb esetben a zeneóvodai foglalkozások megtartására külsős zenepedagógust szerződtet az intézmény. Ezek a foglalkozások azonban kimerülnek a készségek fejlesztésében. Az önfelelt zenélés, éneklés, Isten dicsérete, a zenére történő spontán mozgások kielégítésére más alkalmakat kell találnunk, amit már csak az óvodapedagógus személyén keresztül teremthetünk meg.

Itt lép be a képbe a hitéleti nevelés egyházzenei problematikája is, hogy a dalok kiválasztásában elsődleges szempont a téma, az aktualitás, nem pedig az, hogy az óvodás korosztály számára énekelhető-e a dal, vagy egyáltalán meg tudja-e jegyezni.

Az egyházi énekekben fontosabb a szöveg, mint a dallam, hogy az aktuális bibliai témához megfelelő zenei anyagot tudjunk biztosítani. De ezek közül nagyon kevés az, amelyik óvodásokkal elénekelhető.

9. ábra. Az egyházi énekek kiválasztásának szempontjai

Természetesen e téren is vannak hagyományos és új „slágerek”, amit már az óvodások is fújnak több-kevesebb sikerrel. Felmeréssem is alátámasztja, hogy az óvodapedagógusok igen szűk forrásanyaggal rendelkeznek az óvodás egyházi énekek tekintetében, s szinte minden óvodának van saját „énekgyűjteménye” azokból a dalokból, amelyeket általában a lelkészek tanítanak meg a gyerekekkel. Bevált gyakorlat, hogy az ökumené jegyében a különféle keresztény felekezetek éneklik egymás dalait. Természetesen vannak az evangélikus intézményekben is követendő jó gyakorlatok. Továbbra is kérdés, hogy milyen szerepe van, lehet a szülőnek a gyermek harmonikus személyiségének alakításában.

ELVÁRÁSOK AZ INTÉZMÉNYEKKEL SZEMBEN

Kodály úgy vélte, hogy a kisgyermek zenei nevelését az édesanya születése előtt kilenc hónappal kell elkezdni. Ezt az állítását még tovább fokozta egy Párizsban, 1948-ban elhangzott, a kisgyermek művészeti nevelésével foglalkozó előadásában: „...Az anya nemcsak testét adja gyermekének, lelkét is a magából építi fel. Ha az anya alkoholista, ez rányomja bélyegét a gyermekre. Ha pedig zenei alkoholista – így nevezném, aki csak rossz, selejtes zenével él –, okvetlenül meglátszik a gyermekén. Ezért ma még tovább mennék: nem is a gyermek: az anya születése előtt kilenc hónappal kezdődik a gyermek zenei nevelése” (Kodály, 1964: 246).

Hogy pontosan mit értett Kodály rossz, selejtes zenén, ebben az előadásában nem fejtette ki, azonban életművéből tudjuk, hogy az egyetlen hite-

les forrásnak a népdalt, a népi gyermekjátékdalokat tekintette. Korunkban virágzik a kicsiket is bekebelező igénytelen, üzleties tömegkultúra, amiben maguk a szülők is nehezen igazodnak el. Ezzel szemben az intézményeknek kell felvenniük a harcot úgy, hogy formálják a szülők zenei ízlését is. Arra a konkrét kérdésre, hogy mit vár a szülő egy zenei óvodától, hirtelen maga sem tudná pontosan megfogalmazni a választ, vagy formális válaszokat adna.

Szülői háttérelmzés, elvárások (kérdőív bemutatása)

Óvodánk, a Szentendrei Evangélikus Zenei Óvoda szülői körében készítettem anonim kérdőíves felmérést a szülők gyermekkori élményeiről, a zenével való mai kapcsolatáról és az óvodával szemben támasztott elvárásairól.

- A kérdőíves felméréssel az alábbi hipotézisekre kerestem a választ:
- A mai 30 és 40 év közötti szülőknek még voltak iskolai zenei élményei
- Megváltoztak a családok zenehallgatási szokásai (ha vannak)
- Az óvodaválasztás szempontjai között a zenei nevelés megelőzi a hitéleti nevelést
- A szülői elvárások elsősorban az egyéni fejlesztésre irányulnak

Nem reprezentatív felmérésről van szó. A várható pozitív válaszok túlsúlya abból is adódik, hogy eleve olyan szülők körében készült a felmérés, akik fontosnak érezték, hogy egyházi, illetve zenei óvodába írassák gyermeküket. Nem az volt tehát a célom, hogy nagy általánosságban következtetéseket vonjak le, hanem a saját intézményünk szempontjából konkrét kérdésekre konkrét eredményeket vártam.

A kérdéseket négy csoportba soroltam:

1. Gyermekkori zenei élmények
2. Éneklés, zenélés
3. Zenehallgatási szokások
4. Óvodai elvárások

Óvodánkba 70 gyermek jár. A kérdőívek kiosztásában és a szülők meggyőzésében ennek fontosságáról kértük a Szülői Munkaközösség segítségét. Mivel mindkét szülőt felkértük a kitöltésre, 110 kérdőívet osztottunk ki személyesen. A válaszadás önkéntes volt, az íveknek valamivel több mint a fele, összesen 64 érkezett vissza. Teljesen értékelhetetlen nem volt. A kérdések megválaszolására két hét állt rendelkezésre. A válaszadók közül 29 férfi és 35 nő. Életkorukat tekintve 39 fő 30 és 40 év közötti, 23 fő 40 és 50 év közötti, 2 fő 50 év fölötti.

1. kérdéskör: Gyermekkorai zenei élmények

A szülők többségének (39 fő) még énekeltek gyermekkorában, csupán 8 fő volt, aki a határozott NEM-et választotta. A többiek a nem emlékszem kategóriát jelölték be (22 fő).

A példákra leginkább a gyermekdalokat és a népdalokat említették.

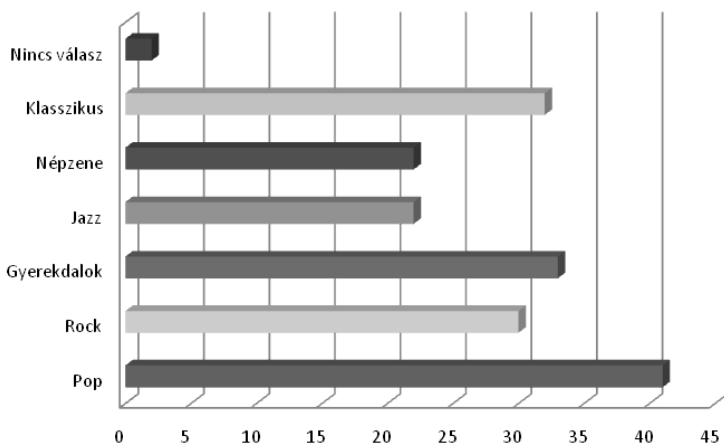
Arra a kérdésre, hogy volt-e maradandó óvodai élménye, 29 fő nem emlékszik, csak 13 válaszolt konkrét igennel.

Iskolai élményt már a válaszadók kb.70%-a (42 fő) átélt, és megmaradt emlékezetében.

2. kérdéskör: Éneklés, zenélés

Szülőként a válaszadók 80%-a (49 fő) szokott énekelni a gyermekeinek – általában gyermekdalokat, megzenésített verseket – amelyeket vagy neki is énekeltek, vagy pedig az iskolában tanulta őket. *A hangszeren való játék* nem jellemző, 79% (47 fő) nem tanult semmilyen hangszeren. A mai szülők többsége a rendszerváltás idején volt kisiskolás, amikor még nem volt „divat” valamilyen zenei különóra járni a gyermeket. Zeneiskolába pedig leginkább a tehetséges gyerekek kerültek.

Zenehallgatási szokások megoszlása zenei műfaj kategóriák szerint

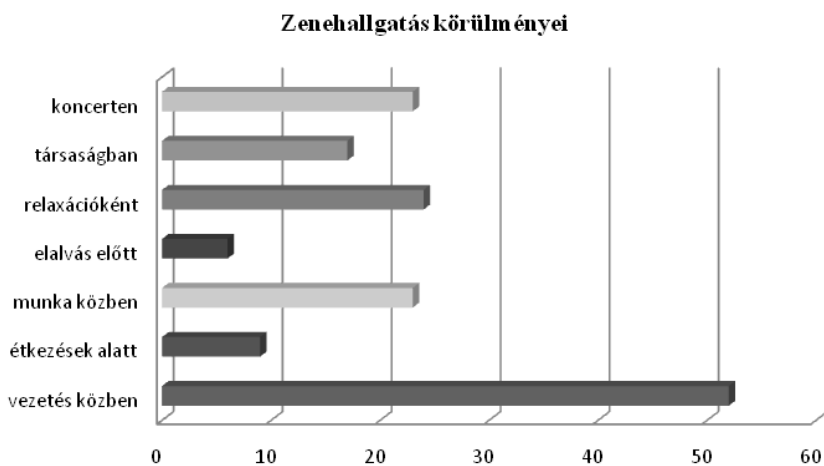

10. ábra. Zenehallgatási szokások műfaj szerint

3. kérdéskör: Zenehallgatási szokások

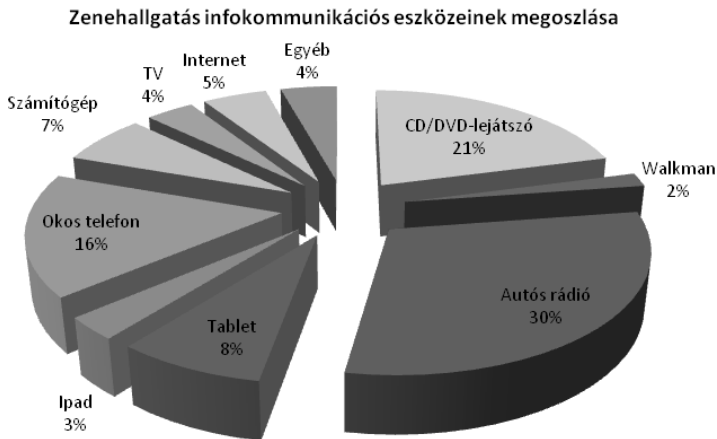
A zenehallgatási szokások tekintetében eltérő, hogy ki milyen céllal hallgat zenét, főleg abból a szempontból, hogy mit és milyen körülmények

között. Egy válaszadó legfeljebb 3 kategóriát jelölhetett be. A műfaj szerinti diagram (11. ábra) eredményei szemléletesen mutatják a populáris zene uralmát a családok körében. Ugyanakkor meglepően magas a klasszikus zene és a gyermekdalok aránya is, ez lehet akár koncerteken való részvétel vagy otthoni (vagy autós) CD-hallgatás eredménye is.

11. ábra. A zenehallgatás körülményei

A zenehallgatás körülményeit (11. ábra) tekintve új kategória az autóvezetés közbeni zenehallgatás, amin többnyire valamelyik rádióadó által sugárzott popzenét értjük (vö. 10. ábra). Nem lehet a gyermekektől sem elzárni, hiszen többnyire ők is ott ülnek az autóban, és zenei aláfestéssel zajlik az életük. Az a gond ezzel, hogy háttérzene szól, közben peregnak a közlekedés eseményei, a beszélgetés, esetleg a reggeli vita, ami már kimeríti a zajártalom kategóriáját. A gyermekek szenzibilis idegrendszere átveszi a környezeti hatásokat, amelyek állandósult helyzetben idegrendszeri és vegetatív problémákat okozhatnak.

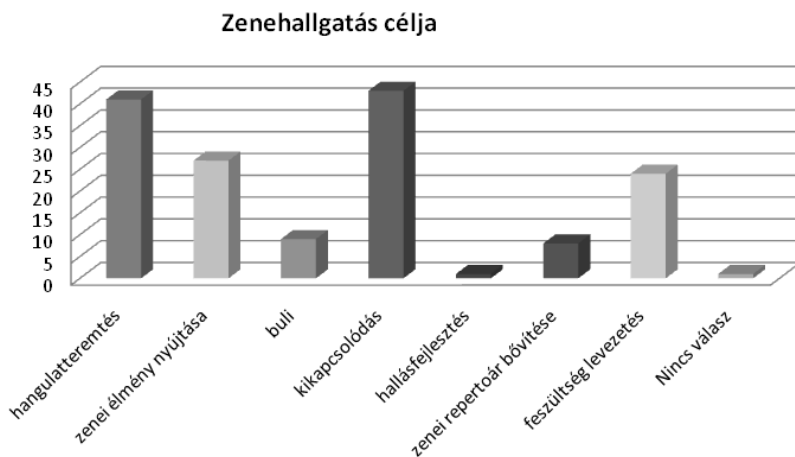
12. ábra. A zenehallgatás eszközeinek megoszlása

Az eszközök megoszlása alátámasztja az autós zenehallgatást. Ebben a tekintetben (13. ábra) igen nagy a választék, számos, egyre jobb és jobb hangminőséget teremtő eszközre lehet szert tenni, s így a gyermekek előtt sem lehet elzárni a lejátszót, a tabletet stb. Megvan hozzá minden digitális kompetenciájuk, hogy helyesen kezeljék, és ki tudják választani rajtuk a saját kedvencüket, amit remélhetőleg már mi tápláltunk beléjük.

A színvonalas, művészi értékű populáris zene a szakma által is elfogadott kategória. Újra felvetődik tehát a kérdés: ki dönti el egy átlagos családban, hogy mi a művészi értékű populáris zene? Tudnia kell a szülőnek, hogy milyen típusú zene pl. milyen hatással van/lehet a gyermekére, mi az, amivel gazdagszik az érzelmvilága, vagy mi az, amivel rombolja azt.

A zenehallgatás célja (13. ábra) a válaszok szerint elsősorban a kikapcsolódás és a hangulatteremtés. Tehát a zene ebben a kontextusban nem cél, hanem eszköze a stressz kezelésének, a munka utáni regenerálódásnak, a feszültségek levezetésének.

Az óvoda itt is felvállalhatja az iránymutató szerepét, délutáni pl. ötórai tea keretében meghívhat előadót, akivel a szülők konzultálhatnak is, vagy közös családi rendezvényeken olyan zenét (élő) szolgáltat, ami valóságos élmény minden korosztálynak.

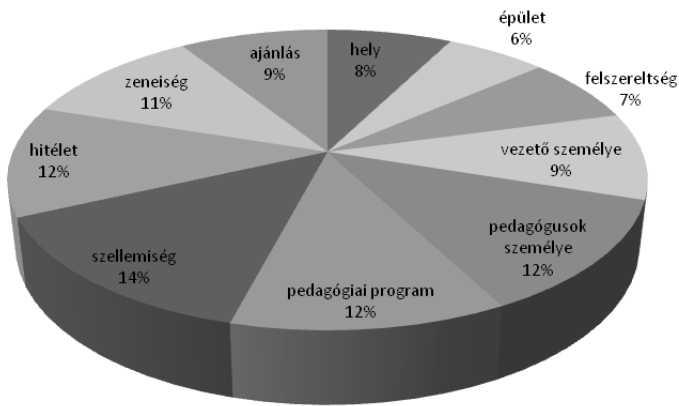

13. ábra. A szülők zenehallgatásának célja

4. kérdéskör: Az óvodával szemben támasztott elvárások

Az eredmények meglepőek. A szülők általában közösen döntöttek az óvodaválasztás kérdésében. A választást több tényező is befolyásolta (lásd a 14. ábrát), de a rangsorban legfontosabb az óvoda szellemisége, a jól megfogalmazott küldetésnyilatkozat. Minimálisan, 2%-kal maradt le a pedagógiai program és a pedagógusok személye, a szülő számára bizonyára az a legfontosabb, hogy biztonságban tudja a gyermekét. Csak ezek után következik a zeneiség a fontossági sorrendben (11%), ami meglepő és elgondolkodtató egy zenei óvodában.

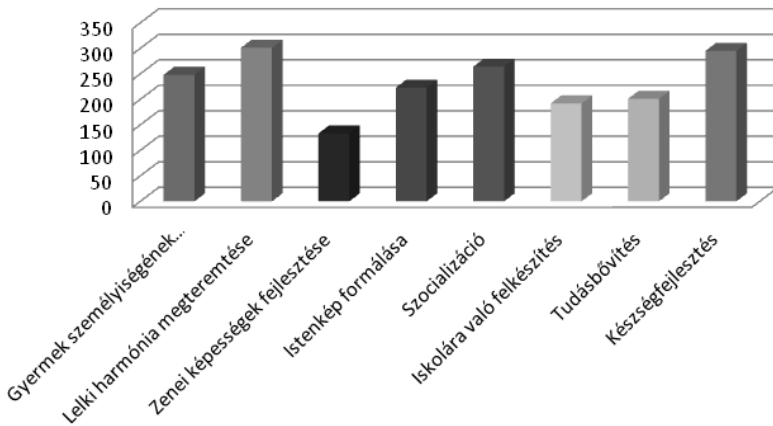
Óvodaválasztást befolyásoló tényezők

14. ábra. Az óvodaválasztást befolyásoló tényezők

Itt a 10% alatti kategóriába kerültek az olyan tárgyi tényezők, mint pl. az épület, a hely, a felszereltség stb., amelyek egy fogyasztói társadalom értékrendjében általában fontosabbnak minősülnek.

Elvárások az óvodával szemben

15. ábra. Elvárások az óvodával szemben

Az óvodával szemben támasztott elvárások tekintetében (15. ábra) fontosabbnak érzik a szülők a lelki harmónia megteremtését és a komplex készségfejlesztést. Annak ellenére, hogy zenei óvoda vagyunk, a zenei képességek fej-

lesztése mint szülői elvárás az utolsó helyen áll a rangsorban. Ebben bizonyára nagy szerepet játszik az egyházi jelleg, valamint az intézmény kommunikációja, vagyis hogy fontosnak tartjuk hangsúlyozni: Kodály elveit követve nem zéneszket nevelünk, hanem a zene szeretetére irányítjuk a gyermekek figyelmét, az a célunk, hogy szívesen és örömmel énekeljenek, hallgassanak zenét.

A kérdőív eredményeinek összegzése és elemzése

Összességében eredményesnek tekintem a felmérést, habár nem mindenben támasztotta alá feltevéseimet. A zenei nevelésnél fontosabbnak érzik a szülők a hitéleti nevelést és a lelkileg egészséges, kiegyensúlyozott személyiség kialakítását. Ez összhangban van a mi pedagógiai programunkkal és általában az evangélikus óvodák programjával. A „mit?” kérdésre tehát megkaptuk a választ. A „hogyan?” kérdésre maga a ZENE adhat választ, hiszen bebizonyosodott, hogy a szülők többsége számára a zene, beleértve az egyházzenét is, „léleksimogatás”.

Nagy tehát a szülők, hozzátartozók és nem utolsósorban az óvoda felelőssége abban, hogy valóban értéket közvetítünk-e. Úgy gondolom, az érték közvetítés nem szakad meg az óvoda kapujában. A gyermekek élményei kihatnak a család minden tagjára, így rajtuk keresztül a szülőket (is) neveljük.

MEGÚJULÁSI LEHETŐSÉGEK, JÓ GYAKORLATOK

Orff-féle zenepedagógiai bemutató foglalkozás a soltvadkerti Evangélikus Óvodában

A soltvadkerti óvoda pedagógiai programja kiemelten foglalkozik a gyermekek zenéhez fűződő viszonyával, de nagyon korrekten megfogalmazza az egyházi énekek nehézségi szintjét is.

„Mivel a zenei együttlét örömforrás, megalapozza a zenei anyanyelvet. Ugyanakkor a zenei élmények, az éneklés növelik a gyermek biztonságérzetét. A zene, az ének a legtöbb esetben fejleszti a testi képességeket is. A gyermek mozgásával, énekével egyéniségének megfelelő kifejezési rendszert alakíthat ki. Meglepően nagyobb a gyermekekre gyakorolt hatása a mozgással egybekötött éneklésnek, mint az egyszerű ének tanításának. Az óvodai dalanyag figyelembe veszi a gyermekek életkori sajátosságait (hangterjedelem, ritmus), ezt egészíti ki az egyházi énekanyag, ami ugyan hangterjedelemben bővebb, mint a gyermekek számára előírt, mégsem jelent problémát, mert zenehallgatásra használhatók” (Lakatosné Hachbold 42).

Dr. Fodor Katalin zenepedagógus évtizedek óta foglalkozik óvodás gyermekekkel a soltvadkert-i óvodában. Eredményes munkáját számos elismerés bizonyítja. Az Orff-pedagógiával való megismerkedése után olyannyira azonosulni tudott a módszerrel, hogy pedagógus szakmai napok, továbbképzések programjain népszerűsíti azt. (Evangélikus óvodák szakmai találkozója, 2015. november 17.)

Feltehetjük a kérdést: Kodály országában miért Orff-módszereket tanítunk a pedagógusoknak?

Andorka Péter fiatal zeneszerző, aki diplomamunkájában Orff és Kodály módszereit hasonlította össze, szintén felteszi a kérdést: Mit kellene tenni?

Úgy véli, hogy tanulnunk kell egymástól akár nemzetközi téren is. Semmit nem szabad azonnal elutasítanunk, vagy teljes mértékben átvennünk csupán azért, mert külföldi. „Egy biztos: tradíció, modernizáció és adaptáció egyidejűleg szükséges” (Andorka 2013). Pedagógusfórumokon hallható, hogy Kodály módszere az évtizedek változásai alatt „megbukott”, ami némileg „erős” kifejezés.

Módszertanilag a kodályi elvek alapján képzett pedagógusok nem tudták követni a megváltozott igényeket. Ezért ajánlatos a Kodály-módszer felülvizsgálata, a kor igényeihez való alakítása. A mai, vizuális ingerekkel is elárasztott gyermekek nem eléggé motiváltak a komolyzene hallgatásához és műveléséhez. Andorka szerint hazánkban a jó ritmusérzék fejlesztése nem a Kodály-módszer elvetését jelenti, hanem annak kiegészítését Orff-pedagógiájával, azaz a játékosság elvével.

Zeneovi Szentendrén Kodály elvei alapján

Az ún. Zeneovi (2. kép) hagyományos zenei készségfejlesztő foglalkozás sok-sok játékkal, énekkel, bábbal kísérve. A zenepedagógus együttműködik az óvodapedagógusokkal. A heti tervben szereplő dalokat, mondókákat beilleszti a tanmenetébe. Foglalkozásainak felépítése logikus, tematikailag jól átgondolt, az egyes részek egymásra épülnek. A zeneiség szakmailag a helyén van. A dalok változatosak, a gyermekek hangterjedelmének és életkori sajátosságainak megfelelőek. Mégsem lehet a kellő célt elérni mindezzel. Hiányzik a gyermekek motiváltsága, a mozgalmasság, az életöröm, az a fajta katartikus élmény, ami pl. egy színházi előadás vagy élőzenei koncert után marad a gyermekek lelkében. Pedig ezek az élmények elkísérik őket, és meghatározóvá válnak egész életük során.

Zenével nevelés a Szentendrei Evangélikus Zenei Óvodában

Amikor a szülők meghallják azt a szót, hogy „művészetterápia”, két-ségbeesnek, hogy beteg a gyermekük, pedig nem így van. Olyan elveken nyugvó preventív módszerről van szó, aminek a célja elsősorban a személyiség alakítása, fejlesztése, a gyermekekben levő feszültség oldása, az őket ért nehézségekkel való „megküzdési stratégiák” alkalmazása a művészet eszközeivel. Az óvodában Farkas Veronika művészetterapeuta heti rendszerességgel tart Zenefestés foglalkozást a gyermekeknek vegyes korcsoportban. (A foglalkozásról készült fotókat a 8. számú melléklet tartalmazza.)

A legutóbbi téma a madarak világába „röpítette” a gyerekeket. Edvard Grieg *Peer Gynt – Morning Mood* tételének zenéje adta a keretet a szituációs játékhoz. A gyerekek átélhették, milyen is lehet egy madárfiókáknak kikelni a tojásból, a felkelő nap fényénél együtt várni a többi fiókával, amíg a madárszülők az eleséget hozzák, majd „kirepülni” a fészekből.

A foglalkozás második részében a zenei részlet újbóli felidézésével ki is fejezhették érzéseiket különféle technikákkal (porpasztell, tempera, olajpasztell). A zene és a képzőművészeti önkifejezés lehetőségének hatására megnyílnak azok a gyermekek is, akik addig zárkóztak voltak, lecsillapodnak a túlfűtöttek. Egyéni világlátásuk beleszövődik az alkotásba, az elmélyült munka eredményeképpen egyedi, megismételhetetlen művészi értékű munkák születnek.

ÖSSZEGZÉS

A fenti felmérések eredményei alapján kimondhatjuk, hogy az evangélikus óvodákban fontos feladatok várnak a szemléletmód formálásában az intézményvezetőre, a munkatársakra és a szülőkre egyaránt. Ha országosan is az élvonalba szeretnénk emelni óvodáinkat, ezeréves kultúránk gyöngyszemeit kell közvetítenünk a gyermekeknek a mai kor elvárásainak megfelelő, magas pedagógiai színvonalon.

Habár az egyházi intézmények konzervatív elveket vallanak, sosem szabad elzárkózni a modernizációs törekvések elől vagy netán az eredményes külföldi metodikák intézményre szabott adaptációjától.

Milyen válaszokat adhat egy evangélikus óvoda a mai kor kihívásaira?

- Nyitottság a különféle pedagógiai irányzatok befogadására
- Kritikai észrevételek, szűrők beépítése a világháló zenei kínálatába

- Pedagógusok zenei kompetenciájának növelése, továbbképzéseken való részvétel
- A zenének mint a személyiségfejlesztés eszközének sokrétű kihasználása

Feladatunk, hogy egységes adatbázisba *gyűjtsük* a már meglévő dalanyagunkat, szakértői csoport segítségével határozzuk meg, melyek azok a dalok, amelyeket óvodásokkal is énekelhetünk! *Ne feledjük el, hogy vannak évezredek keresztény hagyományaink, amelyek dalanyaga az egyházi évkör jeles napjaihoz illeszkedik, s tükrözi a néplélek Istenhez fűződő örök hűségét.* Ezek óvodai használatra történő összerendezése azonban már egy másik tanulmány témája kell legyen.

A magyarországi evangélikus intézmények önazonosságának meghatározása és megtartása, az *evangélikus közösségek hagyományainak megőrzése, továbbfejlesztése vagy megújítása* stratégiai szempontból elengedhetetlen ahhoz, hogy az intézmények lépést tudjanak tartani a mai kihívásokkal, és kellő alternatívát nyújtsanak a felnövekvő újabb nemzedékeknek.

Végül, de nem utolsósorban szeretnék köszönetet mondani minden óvodavezetőnek, aki korrekt és gyors válaszával segítette munkámat, e tanulmány létrejöttét, hozzájárult ahhoz, hogy összevethessük eredményeinket, céljainkat, lehetőségeinket.

Énekeljünk együtt az Úrnak új éneket!

IRODALOM

- Andorka Péter*: Az Orff koncepció bemutatása (Bp. 2013) p. 44–55.
Bónis Ferenc (szerk.): Kodály Zoltán: Visszatekintés I. (Zeneműkiadó, Bp. 1964)
Eőszé László: Örökségünk Kodály (Osiris, Budapest, 2000) p. 173.
Forrai Katalin: Ének az óvodában (Editio Musica, Bp. 1992)
Galambos Ádám (szerk.): Bach közelében – vallomások a 330 éve született zeneszerzőről. Digitális könyv, forrás: <http://www.evangelikus.hu/bach-kozeleben-digitalkonyvkiado-olvashto-sorozat>
Kodály Zoltán: Zenei nevelés az óvodában (Bp. 1958) p. 2–15.
Kodály Zoltán: Magyar zene, magyar nyelv, magyar vers (Bp. 1993)
Lakatosné Hachbold Éva: Evangélikus Egyházi Óvoda Pedagógiai Programja. Soltvadkert, 2013
Mészáros István: Óvodai zenei nevelésünk másfél évszázada (Közgazdasági és jogi könyvkiadó, Bp. 1988) p. 81–83.

Törvények, rendelet

363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról 1. mell.

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1200363.KOR

(letöltés: 2016. április 8.)

Internetes források

Evangélikus Oktatási és Nevelési Stratégia (www.oktatas.lutheran.hu) (letöltés: 2016. január 18.)

Evangélikus óvodák pedagógiai programjai (www.oktatas.lutheran.hu) (letöltés: 2016. február 20–28.)

<http://adorate.hu/alternativ-zenepedagogiai-iranyzatok-a-20-szazadi-europaban/> (letöltés: 2016. március 24.)

http://kodaly.hu/hu/kodaly_zoltan/koncepcio (letöltés: 2016. március 14.)

<http://medit.lutheran.hu/konyvek/konyv-2282> – Protestáns tanügyi szemle 1942 (letöltés: 2016. március 24.)

<http://www.evangelikus.hu/evangelikus-altalanos-iskolak-első-korustalalkozója-2015> (letöltés: 2016. április 4.)

<http://www.zenci.hu/szocikk/prozodia#ixzz45JVvUa8I> (letöltés: 2016. április 8.)

<https://www.ksh.hu/> (letöltés: 2016. április 9.)

<http://www.okositortorna.hu/terapiak/tsmt> (letöltés: 2016. április 18.)

Sing to the Lord a new song!

The renewal opportunities of religious and music education in the Evangelical kindergartens in Hungary

Opportunities of symbiosis in religious education and music in evangelical kindergartens of Hungary. In our knowledge-based society the educational institutions representing alternative pedagogical trends are gaining ground, whose performance-centered approach emphasizes the freedom of the individual and the importance of individual achievements against the community. We must say that ecclesiastical educational institutions, including kindergartens, have been in a competitive position. The Evangelical Church was also named after the Bach singing church. There are 26 evangelical kindergartens in Hungary. One way to advance evangelical kindergartens is through the promotion of the personality development effect of music and the value mediation. The purpose of my research is to compare the aspirations of institutions with the analysis of the pedagogical programs of evangelical kindergartens and examine the musical competences of kindergarten teachers in the light of the services. (Questionnaire research), as well as assessing and analyzing the relationship between the parents of the children of our children and the expectations of the kindergarten.

Based on the summed results we can say that what we have to do is to preserve, further develop or renew existing traditions of Lutheran communities from a strategic point of view, so that institutions can keep up with today's challenges.

Key words: nursery education, music education, competences, questionnaire, survey, strategy, tradition

Pevaj Gospodu novu pesmu!

Mogućnosti obnove religijskog i muzičkog obrazovanja u predškolskim ustanovama Evangelističke crkve u Mađarskoj

U našem društvu zasnovanom na znanju sve veći prostor dobijaju nastavno-vaspitne institucije koje zastupaju alternativne pedagoške pravce, a čija ideologija učinka zastupa slobodu pojedinca i lični učinak naspram zajednice. Mora se reći da su se nastavno-vaspitne institucije crkve, među njima i predškolske ustanove, našle u situaciji da se moraju boriti za svoje mesto. Jevanđeljska crkva se po Bahu naziva i pevajućoj crkvi. Jedan od puteva za iskorak jevanđeljskih vrtića je i korišćenje uticaja muzike na razvoj ličnosti i transfer vrednosti. Cilj ovog istraživanja je analiza programa jevanđeljskih predškolskih ustanova, komparacija ciljeva institucija, ispitivanje muzičke kompetencije vaspitača (upitnik), potom ispitivanje i analiza ophođenja roditelja ka muzici, kao i opis njihovih očekivanja od institucije. Rezultati pokazuju da postoji prostor za dalje činjenje u pravcu očuvanja tradicija jevanđeljskih zajednica, a njihov razvoj i obnova je stratejski važan korak da bi se institucije mogle suočiti sa izazovima današnjice.

Ključne reči: predškolsko vaspitanje, muzičko vaspitanje, kompetencije, upitnik, ispitivanje, strategija, tradicija

Beérkezés időpontja: 2017. 12. 10.

Elfogadás időpontja: 2017. 12. 18.

